

caritas

SNADACE
ČESKÉ SPOŘITELNY
GENERÁLNÍ PARTNER CHČR

Téma: LIDÉ BEZ DOMOVA

Neotáčejme pohled jiným směrem

Osamělost lidí na okraji je obrovská, říká František Lízna

Je to již
13 let...

Žádné kulaté výročí, ale přeci jen příležitost k rekapitulaci, jak se situace lidí bez domova a pomoc charity

těmto lidem proměnila od chvíle, kdy jsem spojil svůj profesní (a do velké míry i osobní) život s Arcidiecézní charitou Praha a s Azylovým domem sv. Terezie.

Když jsem nastupoval, nic moc jsem tenkrát o službách pro lidi bez přístřeší nevěděl. Praxe v oblasti sociální práce byla minimální a ve vedení pracovního kolektivu jsem byl zelenáč. Krok do neznáma ze všech stran.

Navázal jsem na průkopnickou práci svých kolegů. Trochu mě napadá ji nazvat prací apoštolskou, začínali opravdu z ničeho. Podobná situace byla i v ostatních charitách po celé zemi. Jen díky nadšení a odhodlání těchto průkopníků je dnes charita v České republice jedním z nejvýznamnějších poskytovatelů sociálních služeb.

Měli jsme k dispozici dvě místnosti. První byla ředitelna fungující zároveň jako konzultovna sociálních pracovníků a výdejna chlebů namazaných sádlem. Druhá sloužila jako noclehárna pro deset mužů. Vzpomínám si na svého prvního klienta, pana „P“, i na to, kolik jsme měli prostoru a času se každému věnovat...

Po třinácti letech je vše úplně jinak. Klientů přibýlo, proměnily se důvody, pro něž lidé končí na ulici, vzrostl mezi nimi počet seniorů a mladých lidí. Není nic neobvyklého, že naším domem projde 150 klientů denně. Podle odhadů odborníků v ČR žije okolo 30 000 bezdomovců a 100 000 lidí je bezdomovectvím bezprostředně ohroženo.

Stali jsme se profesionály. Zákon o sociálních službách máme vždy po ruce, pracujeme podle standardů, chodíme na konferenze, workshopy, jednáme s poslanci, primátory a starosty, máme školy, kurzy, supervize, používáme specifickou terminologii...

Pod tíhou požadavků na naši profesionalitu je však stále těžší nezapomínat na ideály, se kterými naši kolegové před dvaceti lety začínali. Solidaritu, úctu k člověku a křesťanskou povinnost poskytnout pomoc bližnímu v nouzi. Přeji nám všem, aby se nám tyto aspekty z naší práce nikdy nevytratily.

STANISLAV FIALA,
ředitel Azylového domu
sv. Terezie

■ **Kolem nás žijí lidé na okraji, lidé bez domova. Jak se na ně máme dívat?**

Mám velikou radost, že máme nového papeže Františka. Ten šokoval úředníky ve vatikánském paláci tím, že při první možnosti všechny popeláře a lidi, kteří uklízeli ulice v okolí vatikánských prostor, pozval do uzavřených oddělení, kam nemůže nikdo vstoupit bez zvláštního povolení. Všechny je přijal a krásně objal. To je nádherné gesto, protože církev se musí otevřít pro chudé. Jinak zahyne.

■ **Jak jste se dostal k pastorační práci na okraji?**

Během totality jsem se ocitl ve vězení a tam se setkal s lidmi, kteří na tom byli velice špatně. Strkali mne především mezi Romy a v tom prostředí jsem poznal, že to jsou krásní lidé. Pojal jsem k nim až téměř úctu. Podmínky vězení dokázali snášet úžasným způsobem. Nenařikali si na poměry, v kterých se nacházeli.

■ **Jenže jak se nenechat napálit vymyšleným příběhem o okradeném, který právě potřebuje jen dvě stovky na vlak domů?**

Když jdete do služby, musíte počítat s tím, že budete často okradeni a že vás zneužijí. Máte být vlastně šťasten – vždyť jdete za Kristem, který hlásal, že všechny věci se mají rozdat druhým. Ano, budeme zneužiti, ale máme se stát těmi, kterým nejde o peníze, ale myslí především na duši člověka, se kterým se setkávat.

■ **Co prožívají a jak se cítí sami bezdomovci?**

Upadají do stále horšího stavu a nakonec zemřou jako opuštění lidé. Nemají šanci se stát těmi, kteří

P. František Lízna SJ

Foto: Lubomír Kotek

mohou obohatit druhé, protože jsou svým způsobem vykořeněni z tohoto světa. A když je vytěsníme od nás, skončí špatně... Myslím, že je důležité zastávat se těchto lidí, aby se pro

ně vytvořily prostory, aby mohli přežívat v nějakém slušném prostředí.

■ **Jak tedy účinně pomoci?**

Tak, že neotočíme pohled jiným

směrem, abychom se jim vyhnuli. Moje fara je od roku 1995 otevřena všem lidem nonstop. Máme otevřené dveře a nikdo není z fary vykázan. Mnohokrát nás lidé podrazili, ukradli peníze a tak. Když se setkáte s takovým případem, můžete říci – končím s tím, nebudu pomáhat těm chudým, opatřím si zabezpečovací systém, aby tu nikdo nemohl nic vzít, a budu sledovat příchozí prostřednictvím obrazovky. A když přijde bezdomovec, budu dělat „mrtvého brouka“.

Když to tak ale uděláme, ztrácíme šanci být s chudými. Blízko místa, kde bydlím, jsme vybudovali dům, který jsme nazvali *Ostrůvkem Boží milosrdné lásky*. Staráme se zde o pět až šest lidí, kteří kdyby nebylo domečku, umrzli by na ulici anebo by se jim stalo něco podobně hrozného. Lidé, kteří k nám přicházejí, se během několika týdnů mění, stávají se pomalinku jinými lidmi. Nejsme sociální ústav, nežijeme z jejich drobných důchodů. Chceme ty lidi změnit vnitřně, dát jim řád a modlit se s nimi. Ostrůvky nemají žádné dotace, platíme je z dobrovolných desátků a z dobrovolných příspěvků.

■ **Daří se vám lidi měnit?**

Nedávno jsme přijali do domečku sedmdesátiletého muže, zapáchal a dostal příkaz se pravidelně umývat. Prádlo jsme mu vyprali. Najednou kouká, že s ním někdo laskavě promluví. Samozřejmě, osamělost těch lidí je obrovská. Když se setkají s někým, kdo jim pomáhá, ožijí.

Není však správné vše servírovat. Musíme se postarat o to, aby se sami chudí podíleli na díle spásy. Protože může být někdo chudý, ale přitom

(Pokračování na str. 2)

Lucie od svaté Lucie

Paní Lucie nedokončila střední školu (obor prodavačka) a odešla na mateřskou dovolenou. Deset let žila s partnerem ve společné domácnosti v jeho bytě s dcerami Karolínou a Kristýnou. Po mateřské dovolené získala díky úřadu práce zaměstnání ve firmě zabývající se kompletací a servisem elektroniky. Po půlroce však pracovní poměr skončil. V té době vrcholily neshody mezi partnery, Lucie se odstěhovala ke kamarádce a poté ke svým rodičům. Ve společné domácnosti s rodiči ale ztratila nárok na dávky hmotné nouze a dostávala pouze přídatky na děti.

Bydlení v malém bytě u rodičů nebylo dlouhodobě snesitelné, a tak po roce, bez financí a možnosti výdělku, od nich s dcerami odešla a obrátila se na sociální službu Krizová pomoc, kterou provozuje Charita Ostrava v Charitním středisku Magone. Díky ní se matce s dcerami podařilo získat

Trikrálová sbírka
DÍKY
VÁM!
Pomáhá

Eliška Horňáková, vedoucí Charitního střediska sv. Lucie, vypráví příběh paní Lucie. Zazní během Trikrálového koncertu vysílaného v neděli 5. ledna na ČT 1.

Foto: Jan Oulík

bydlení v Charitním domě sv. Zdislavy – azylovém domě v Ostravě-Zábřehu. Kromě žádosti o dávky hmotné nouze zde zažádala o poskytnutí startovacího bytu. Nedlouho poté, v červenci 2012, Lucie s dcerami získala startovací byt Charitního střediska sv. Lucie.

V té době se seznámila s Vlastimilem, padli si do oka a za nějakou dobu požádala o společné bydlení ve startovacím bytě i pro něho. V červnu právě uplynulého roku se jim narodila dcera Markéta.

Dnes se Lucie věnuje dcerám a je znovu na mateřské dovolené. Vlasti-

mil se snaží sehnat práci. Aktivně hledají vhodné následné bydlení, velkou překážkou pro získání nájemního bytu je ovšem nutnost složit finanční kauci.

Startovací byty jsou určeny pro osoby v krizi, osoby bez přístřeší, osoby ohrožené sociálním vyloučením nebo žijící v sociálně vyloučených komunitách, ohrožené závislostí nebo závislé na návykových látkách. S pobytem je spojena pomoc s nácvikem dovedností potřebných pro zvládání péče o vlastní osobu, děti a domácnost, budováním soběstačnosti v oblastech uspořádání času, plánování, nakládání s penězi a s dalšími činnostmi vedoucími k sociálnímu začlenění atd.

Ztrátový provoz Charitního střediska sv. Lucie – startovací byty bude podpořen z Trikrálové sbírky 2014. Charita Ostrava má pro své klienty k dispozici celkem 18 bytů, které ročně využije okolo 30 uživatelů sociální služby.

DALIBOR KRAUT

Tříkrálový koncert
5. ledna 2014
v 18 hodin na ČT 1
www.trikralovasbirka.cz

Neotáčejme pohled jiným směrem

(Dokončení ze str. 1)

velice pyšný a hamižný a chudoba je důsledkem nesprávného postupu. A může být spousta bohatých lidí, kteří – když mají schopnost pomoci druhým – jsou mnohem lepší než ti, kterým spíše patří Boží království.

■ Můžete uvést jiný příklad, kdy se náprava povedla?

V chystaném filmu režiséra Víta Janečka, který má být hotov na jaře, hovoří jedna Romka, která mne připravila o mnoho peněz. Po patnácti letech pobytu na faře se z ní stává mnohem lepší člověk. Už nekrade... Měla těžký život. Matka ji nechala v porodnici, dětství prožila v ústavech, v osmnácti jí dali pět tisíc korun a vypustili na ulici. Co z takových lidí může být? Nechala se tedy pokřtít, aby se stala lepším člověkem. I po křtu se dopustila krádeže, tak jí říkám: „Vidiš, ani ten křest ti nepomohl.“ „Otče, nemáte pravdu, už kradu méně,“ odpověděla. Pokud s takovými lidmi budeme pracovat, máme vědět, že příjdom neúspěchy. Nikdo se hned nestane lepším a nestane se svatým, to není možné. Já myslím, že je důležité být s těmito lidmi, aby až budou jednou umírat, byli alespoň blíž Božímu království, než když jsme je poznali.

JAN OULÍK

FRANTIŠEK LÍZNA (*1941 v Jevíčku), český kněz, jezuita. Zaměřuje se zejména na pastorační práci Romů, věznů a bezdomovců. Z politických důvodů byl pětkrát vězněn a vojenskou službu vykonával u PTP. V roce 1974 vysvěcen na kněze, státní souhlas ztratil po primiční mši svaté. Působil převážně v dělnických profesích a v oblasti zdravotnictví. V roce 1978 podepsal Chartu 77. Své kněžské povolání mohl veřejně vykonávat až po roce 1989. Po Sametové revoluci působil v Brně a ve věznicích v Kuřimi, poté jako vězeňský duchovní na Mírově a farář ve Vyšehorkách. Podnikl pěší pouť ke svatému Jakubu do Santiaga de Compostela a do města Chersones na Krymu.

Most a já – příběh mladého muže

Tichý, nenápadný, introvertní. Takový byl pan O., když k nám před čtyřmi lety začal docházet. Bylo fajn, když pozdravil. A když přidal ještě jednu větu, byl to pro nás malý svátek. Jakékoliv snahy o navázání komunikace měly jen krátkodobý účinek, vždy se hodně rychle stáhl zpět do sebe. Změna nastala, když byl několikrát hospitalizován v Psychiatrické léčebně Opava. Vždy nám napsal pár řádků. Tehdy jsme pochopili, jak jsme pro něj důležití.

V té době bydlel pod mostem, nad nímž vedla dálnice. Několikrát v průběhu čtyř let jsme pana O. zařizovali ubytovnu, vždy ale skončil na ulici. Do našeho denního centra pro osoby bez přístřeší se chodil ohřát, najíst, umýt a vyprat své oblečení. Byl vděčný za oštrihání. Hrozně rád četl, nejraději duchovní literaturu. Pouliční lampa v parku ale moc světla na čtení nedává. Dostal od nás aspoň baterku „čelovku“, aby mohl číst, když se svého bydlení pod mostem nechtěl vzdát.

Zvrat v jeho a i vlastně našem životě nastal po poslední hospitalizaci v psychiatrické léčebně. Třetí den po

Ilustrační foto: Tereza Némethová

návratu přišel za námi do denního centra, uložil se na lehátko pro převazy a už se nechtěl hnout. Jedinou větu, kterou jsme z něj dostali, bylo, že

už „chce skončit“. Nemohl se hýbat, mluvit. Nic.

Ihned jsme požádali o pomoc našeho městského psychiatra. Domluvili

jsme schůzku na další den a navíc jsme panu O., už poněkoličkáte, zařídili ubytovnu, aby se nemusel vracet pod most a nebyl sám.

Bohužel pan doktor usoudil, že není třeba žádná psychiatrická léčba ústavní formou a že celý klientův problém je nevyřešené bydlení. Ujišťovali jsme ho, že v tom problému není, protože uživatel bydlení zajištěný má, ale že nevidí žádný smysl svého života a že se obáváme o jeho život. Lékař nasadil psychofarmaka a pozval pana O. na další kontrolu za dva týdny. S uživatelem jsme naplánovali, že další den přijde z ubytovny k nám (aby měl nějaký cíl) a řekne nám, jak se cítí a jak se mu vede.

Nešel. Volali jsme na ubytovnu, tam nám sdělili, že pan O. večer z ubytovny odešel a už se neobjevil. Šli jsme najisto pod most.

Tam jsme mluvili, mluvili a mluvili. Před námi se začal odvíjet příběh mladého muže...

Ten si můžete přečíst na www.bohumin.charita.cz.

PRACOVNÍCI CHARITY BOHUMÍN

Když se vytrácí soucit...

Prof. PhDr. Vladimír Směkal působí jako emeritní profesor Masarykovy univerzity v Brně. Je znám jako uznávaná autorita psychologie osobnosti, psychologie náboženství a psychodiagnostiky. V posledních letech se zabývá psychologickými základy etické výchovy a výchovy k občanství. Svůj čas nám věnoval, abychom si povídali o fenoménu bezdomovectví či, chcete-li, o duši člověka bez střechy nad hlavou. A nejen o tom...

■ Kde vidíte příčinu, že lidé tak často v dnešní době přicházejí o střechu nad hlavou?

Osobně se zabývám prací s mládeží s rizikovým chováním nebo – jak se kdysi říkalo – obtížně vychovatelnou. To jsou děti, které jsou často z rozvrácených rodin nebo rodin s nezdravými vztahy, děti odmítané a nechtěné. I když se může zdát, že je to problematika vzdálená, myslím si, že co je typické pro tyto děti, platí i pro lidi bez domova. A co je podstatné: v dospělosti se z nich často stávají bezdomovci. Postrádají smysl života a nenacházejí své životní poslání, které každý máme.

■ Čím to, že dnešní společnost je tak málo tolerantní k lidem bez domova

oproti minulosti, kdy komunita často o tuláky dokázala přirozeně pečovat a projevit jim soucit? Důkazem je i nedávný případ ubití bezdomovce v Brně sedmnáctiletými kluky.

Myslím si, že to souvisí s tím, že naše společnost je v krizi, a to v krizi víry. Protože víra člověku říká, aby nejen uctíval Boha, ale aby ho uctíval především tím, že vnáší lásku do vztahů s lidmi, že je tedy laskavý, citlivý k potřebám druhých a solidární. Lidé jsou stále více zaujati sami sebou a tím se problém neschopnosti projevit lásku druhým jen prohlubuje. To pokládám za občanský, sociální, morální i duchovní problém dnešní do-

Ilustrační foto: Richard Bouda

by. Zároveň je to však výzva pro rodiče, pedagogy a vychovatele, aby vedli děti a mládež od raného dětství k solidaritě a aby v nich probouzeli vědomí a potřebu sounáležitosti. Mladí lidé se stávají čím dál bezohlednějšími a troufám si říct, že to souvisí s úpadkem zájmu o víru či o zakotvení života v Bohu, což způsobuje, že ztrácíme schopnost být chápající a laskaví k nemožným nebo slabším.

■ Co člověk bez domova podle vás jako psychologa může prožívat? Strádá jen po materiální stránce?

Jednou z přirozených potřeb člověka je potřeba bezpečí, která dle mého názoru souvisí s potřebou mít střechu nad hlavou a domov. Člověk se takto neuspokojenou potřebou může trpět psychickými poruchami. Kladu si však i otázku, zda neztrácí také lidskou důstojnost. Pokud bychom mluvili o tomto nezadatelném právu, zakotveném v listině práv dítěte nebo v chartě lidských práv, je to právo být respektován. Ale být respektován je „druhou stranou mince“. Je tedy také třeba respektovat druhé. Je to oboustranný proces, každý sociální jev je otázkou vzájemného vztahu. A respekt a víra v hodnotu člověka dělají divy. Mně se velmi líbí výrok J. W. Goethého, který řekl: „Jednáme-li s lidmi podle toho, jací jsou, činíme je horšími. Jednáme-li s nimi, jako by už byli těmi, jimiž se mohou stát, zavedeme je tam, kam je chceme zavést.“ Pokud

bychom dokázali vidět člověka bez domova pozitivně a s nadějí a dávat mu to nejvše, na mnoho z nich to může působit velmi motivačně. Ostatně to je asi i velký úkol pracovníků charity a obdobných organizací, aby rozvinuli potřebu člověka žít lépe, pracovat na svém sebepoznání, hledání pozitivních motivů, smyslu, vize. Důležitá je pozitivní zpětná vazba od okolí.

■ Co považujete za zásadní ve službě nejen lidem bez domova, ale všem potřebným?

Pokud bychom dokázali přivést lidi bez domova k uvažování – ne o co mě život připravil, ale co ode mne život čeká – věřím, že mnoho z nich by svůj život dokázalo změnit. A také vidím nesmírný úkol v apelování na zlaté pravidlo mravnosti. Toto pravidlo provází lidstvo od Konfucia přes Krista až po Kanta – „Jednej tak, aby se tvé konání mohlo stát normou jednání všech lidí.“ Kristus to řekl možná srozumitelněji a jednodušeji – „Nečiň druhým, co nechceš, aby činili tobě,“ či „Miluj bližního svého jako sebe sama.“ Pokud bychom dokázali získat pro tuto myšlenku více lidí, mnohé by se zlepšilo i v solidaritě a soucitu k nemožným. Ostatně také papež František, který je pro mě osobně velkou nadějí, na sounáležitost s chudými kladě velký důraz.

Celý rozhovor si můžete přečíst na www.dchb.charita.cz.

DIANA TUYET-LAN KOSINOVÁ

Josef přebírá notebook od Veroniky Vedejové.

Nevěřili jsme...

Přestože patnáctiletý Josef nemůže denně navštěvovat školu, je vynikajícím studentem. Vděčí za to

také výborným spolužákům a učitelům ze ZŠ v Libochovicích. Ti na něj nezapomněli ani při Tříkrálové sbírce, jejímž prostřednictvím pomohli Josefovi k novému notebooku.

Josef mezitím základní školu ukončil a díky výborným výsledkům nyní pokračuje ve studiu na gymnáziu. Jeho onemocnění mu však nedovoluje studovat prezenčně, a proto ke komunikaci se školou nutně potřebuje počítač. „Dosud jsem pracoval na starém počítači, ale na novém pro mě bude práce snazší. Už se těším,“ usmíval se Josef při přebírání notebooku z rukou koordinátorky Tříkrálové sbírky litoměřické diecéze Veroniky Vedejové.

„Nevěřili jsme, že by nám skutečně někdo daroval nový počítač. Sa-

mi bychom si to dovolit nemohli. Jak charitě, tak žákům i učitelům mockrát děkujeme,“ připojila Josefova maminka.

Kluk jako každý jiný?

Stejně jako každý jiný devítiletý kluk miluje Kryštof kolo, plavání a zvířata, zejména pavouky. Dětsví mu však pokazila zákeřná nemoc – leukémie. Jelikož léčba nebyla úspěšná, musel podstoupit transplantaci kostní dřeně. Veškeré rodinné finance šly a stále jdou na léky, hygienické přípravky a hlavně na speciální stravu pro Kryštofa.

Všechny děti plní domácí úkoly, Kryštof však kvůli své nemoci mno-

Kryštof u svého nového stolu.

Foto: archiv DCH Litoměřice

hem častěji pracuje doma. Jelikož si rodina nemohla dovolit vybavení dětského pokoje, trávil čas v kuchyni u jídelního stolu. O Kryštofových problémech se dozvěděla paní učitelka z jeho školy Tereza Navrátilová, která neváhala využít příležitosti Tříkrálové sbírky a Kryštofovi pomoci. Na sbírce se podíleli nejen Kryštofovi spolužáci z 2. ZŠ ve Štětí, ale zapojil se i sám Kryštof s místním panem farárem. Díky výtěžku sbírky chlapec dostal nový psací stůl a skutečně nadšený byl také z tablety.

„Kryštof si do zásuvky stolu hned uložil školní potřeby, vzal si pastelky a sešit a šel ke stolu malovat. Tablet mu zase usnadní plnění domácích úkolů, když musí ležet v posteli,“ vysvětlila Kryštofova maminka a doplnila: „Tříkrálová sbírka je úžasná pomoc. Rádi se zúčastníme i té následující, abychom tak pomohli dalším dětem, kterým pomoc potřebují.“

EDITH KROUPOVÁ

Vy jste pomohli, pomůžeme také

Povodeň v červnu roku 2013 poznamenala mnoho lidských osudů. Na jedné straně stáli ti, kteří přišli o majetek, vzpomínky či své blízké, na druhé straně pak lidé, kteří byli odhodláni pomoci finančně, materiálně i vlastníma rukama. Do pomoci se kromě složek integrovaného záchranného systému, tedy i neziskových organizací, zapojily stovky dobrovolníků. Pomocnou ruku přijala většina zatopených obyvatel s vděčností, ne každý však zareagoval tak jako sedmdesátiletí manželé z Terezína, které postihla velká voda už podruhé.

Růžový rodinný domek s velkým dvorem plným domácích zvířat. Zde žijí zmínění manželé, kteří umějí pomoc nejen brát, ale také dávat. Stále vlhká omítka až do výše oken napovídá, že ani toto stavení neminula velká voda. Otevřít nám přichází milá paní v doprovodu jezevčíka a vřele nás zve dál. Otázka: „Jak jste zvládali letošní povodeň?“ rozpoutává

emocionální rozhovor, do něhož se okamžitě zapojuje manžel. Ani slzy nechybějí.

Červnová povodeň nebyla první, která tento domek postihla: v roce 2002 dosahovala voda výše téměř dva a půl metru. Tentokrát to sice byl „pouhý“ metr sedmdesát, tato skutečnost však nebyla v očích sedmdesátiletých manželů příliš uklidňující.

„Tenkrát bylo možná zatopení horší, byli jsme ale o mnoho let mladší, zvládali jsme to docela jinak, dnes už tu sílu nemáme.“

Téměř měsíc po poslední velké vodě se nemohli vrátit domů. Na dvorě ještě stála voda, když začali s odklízecími pracemi. „První ráno v domě bylo moc těžké. Manžel nechtěl vstát z postele, úplně se trásl. Nechtěl vůbec nic dělat, že prý dům prodáme a koupíme si byt,“ vzpomíná se slzami v očích paní domu. Kvůli vysoké vlhkosti žili až do listopadu pouze v patře. Přestože v přízemí stále naplno pracují vysoušeče, zdravotní stav obou manželů je donutil sestěhovat se dolů. „Měla jsem jít na operaci s kolenem a manžel s ramenem. Protože bychom ale nezvládli chůzi po schodech, operace jsme zrušili. I tak jsou pro nás ale schody už moc náročné,“ uvádí paní, která téměř pokaždé dodává: „Ale je to dobrý.“

Manželům z Terezína poskytla Diecézní charita Litoměřice v rámci přímé finanční pomoci zatopeným

Ilustrační foto: archiv DCH Litoměřice

domácnostem 40 tisíc korun. Dostalo se jí však nečekané odpovědi. „Manželé nám sdělili, že by rádi věnovali pět tisíc korun na pomoc lidem na Filipínách,“ říká Roman Stríženec, koordinátor charitní povodňové pomoci v litoměřické diecézi, a dodává: „Častěji se setkáváme s nespokojeností obdarovaných, kteří by rádi brali, ale vyúčtování je již pro ně velká zátěž. Příklad, kdy naše pomoc motivuje k vlastní pomoci druhým, je opravdu ojedinělý.“

Pochopení, osobní zkušenosti a soucit vedly manželský pár k opětování pomoci a využití hned první příležitosti. „To, co se stalo na Filipínách, je strašné. Lidé tam jsou na tom mnohem hůř než my. Alespoň

tím málem, co máme, jim musíme pomoci. Když jsme byli v úzkých my, také se k nám druzí neobrátili zády. Víme, co to je, když přijdete o střechu nad hlavou. Charitě věříme, protože právě ona pomohla i nám, tak víme, že pomáhat umí,“ zdůvodňuje finanční dar plačící paní.

S pomocí neziskových organizací se setkali rovněž v roce 2002, kdy od diakonie dostali 20 tisíc korun, a ani zde nezůstali nic dlužní. „Když jsme se trochu vzpamatovali, řekl jsem si, že to musím vrátit. Nic nechtěli, a tak jim alespoň každé Vánoce odnesu dva až tři tisíce korun,“ uzavírá vytopený pán.

EDITH KROUPOVÁ

Opravdová statečnost

Oblastní charita Pardubice zakoupila z výtěžku Tříkrálové sbírky 2013 pomůcky pro domácí hospicovou péči a vůz pro dojíždění ke klientům terénních služeb.

Ilustrační foto: archiv OCH Pardubice

Tříkrálové peníze pomáhají i na Pardubicku. Zdejší oblastní charita zakoupila z výtěžku sbírky v roce 2013 pomůcky pro domácí hospicovou péči a vůz pro dojíždění ke klientům terénních služeb.

Byl běžný den. Ráno odběry krve, injekce a převazy. Pak návštěva u nového pacienta. Zvoním, ve dveřích mě vítá paní Jitka: „Pojďte dál, sestřičko, taťka už vás čeká.“ V obývacím pokoji leží na posteli její nemocný otec po amputaci nohy. „Brzy vás uzdravíme,“ usmívám se a dokončím svou práci. Prohodíme i pár slov. Moc milí lidé, pomyslím si. Sem se bude dobře jezdit.

Odpoledne mi volá staniční sestra Zuzana: „Máme novou pacient-

ku, propustili ji z nemocnice, je nevléčitelně nemocná. Rodina ji chce na poslední dny života domů. Obstarám, co bude paní potřebovat, a zítra se tam sejdem.“ S překvapením zjišťuji, že jde o maminku paní Jitky. Oba rodiče nemocní a ležící, kteří vyžadují péči čtyřicet hodin denně. Obdivuhodné!

Druhý den paní vezeme antidekubitní matraci proti otlakům a morfinovou pumpu. Je to velký pomocník: permanentně aplikuje nemocným lék v injekcích malou jehlou a udržuje jeho hladinu v těle. Maminka Jitky sedí na posteli v dětském pokoji a s úsměvem, ale i bolestí v očích nás vítá. Malý vnuk je přes den ve školce, v noci prý andílek babičku hlídá. Odvedeme s kolegy svou práci, probere se s rodinou, co a jak teď bude

fungovat. „Tak zase zítra,“ loučíme se. Jitka nás vyprovází, je tak statečná a šikovná!

Musíme Jitce říct, jak špatně na tom maminka je. Lékař ji neinformoval. Kolik toho ještě vydrží? S takovou láskou o ni pečujeme. Jitka byla i tentokrát statečná. Vše jsem jí vysvětlila – co může nastat, co dělat, s čím mohou ještě pomoci.

Další den Jitčina maminka zemřela. Odešla bez bolestí, ve spánku, s milovanou rodinou po boku. Všichni se s ní rozloučili. Přes bolest, jakou Jitka zažívala, nám napsala děkovný dopis za naši práci a lidský přístup. Opravdu to zahrálo u srdce!

HANA POLEDNÍKOVÁ,
zdravotní sestra z Oblastní charity
Pardubice (kráceno)

Práce, která má smysl

Pavel Barták je nositelem Ceny Charity ČR za rok 2013, kterou obdržel za vybudování sítě sociálních služeb v Chebu. Do Diecézní charity Plzeň přišel na podzim roku 2003. V té době začala charita ve spolupráci s městem Cheb provozovat v bývalých kasárnách noclehárnu pro bezdomovce. Po úspěšném výběrovém řízení se stal Pavel Barták vedoucím této služby.

■ Jaké byly začátky noclehárny?

To nebylo vůbec jednoduché. Budova byla sice zrekonstruovaná, ale nezařízená, takže jsme sháněli nábytek, lina na podlahy a další základní zařízení. Hodně nám tenkrát pomohla Brigita Loosová z Farní charity Cheb.

Hlavní ale na začátku bylo získat zkušenosti s prací s bezdomovci. Rozjeli jsme se proto do Plzně do Domova sv. Františka, kde jsme strávili asi tři dny, vyzkoušeli jsme si

služby a já se seznamoval s agendou. Tady zase pro změnu hodně pomohl Džemal Gërban. No, ale to právě jsem si stejně odžil až ve chvíli, kdy přišli první nocležníci.

■ Jak tomu rozumět?

Zkušební provoz jsme rozjeli v prosinci. Tenkrát byla docela tuhá zima, takže hned první den přišli tři chebští bezdomovceští nestoři. A ti nás dost vyškolili. To promile alkoholu v krvi bych snad ani nechtěl měřit. Tak jsme se je snažili trochu srovnat, ale moc to nepomáhalo. Po Chebu se rozkřiklo, že dáváme nocleh bezdomovcům, a tak přišli další, pochopitelně v podobném stavu. A začaly konflikty, protože oni s sebou přinášeli problémy z ulice. Brzy jsme pochopili, že musíme nastolit nějaký řád a pravidla. Koupili jsme tester a od té doby, kdo měl víc než promile alkoholu v krvi, neměl na nocleh nárok. Kupodivu to zafungovalo.

Pavel Barták

Foto: autor

■ Charitní služby v Chebu jste poměrně brzo rozšířili...

Ano. Někdy na jaře roku 2004 jsme noclehárnu rozšířili na denní centrum. Klienti tam mohli trávit dopoledne, ale podmínkou bylo, aby část sociální dávky dali stranou,

a my jsme jim z těchto peněz zajistili pravidelnou stravu. Přidali jsme k tomu televizi a vybavení kulturní místnosti, takže kdo chtěl, mohl trávit čas smysluplněji. Ale i to nám přišlo málo, a tak jsme se rozhodli pro projekt Zpět do práce.

■ Tenhle projekt Diecézní charitu Plzeň hodně zviditelnil.

Určitě. Město nám zadalo práci na veřejných prostranstvích a Úřad práce přispěl financemi. Právě tenkrát jsem si uvědomil, že má smysl v charitě pracovat, protože jsme viditelně dokázali některým lidem pomoci. Těm, kteří o to stáli a kteří se do krize dostali kvůli dluhům nebo ztrátě rodiny a zaměstnání. Nemluví o těch, kteří mají bezdomovectví jako styl života.

■ Můžete uvést konkrétní případ, kdy se bezdomovec dokázal vrátit do normálního života?

Měli jsme klienta, který byl typic-

kou ukázkou, jak snadno se člověk dostane na dno. Dělal sedm let u policie, vydělával slušné peníze – a taky je dokázal utrácet. Pak u policie skončil, začal dělat v barech, hrát automaty a stal se z něj gambler. Klasicky si půjčoval peníze a nevracel je. Rozvedl se, neplatil výživné, protože všechno naházel do beden, a skončil ve vězení.

Když se vrátil, byl najednou bez práce a neměl kam jít. Naštěstí neskončil u nějaké party, která popíjí u nádraží krabicové víno a přespává pod mostem. Přišel k nám do azylového domu a zapojil se do projektu Zpět do práce. A pak do dalších, které jsme financovali díky podpoře z Regionálního operačního programu. Pointa je v tom, že tohohle chlapíka jsme nakonec zaměstnali naplno v našem charitním týmu, protože se osvědčil. Dneska má kde bydlet a má stálý příjem. Sice splácí pořád mraky dluhů, ale na ulici už určitě neskončí. MIROSLAV ANTON

Když střechu vezme vítr

Vpátek 8. listopadu udeřil na filipínských ostrovech Leyte, Cebu, Panay a Busuanga tajfun Haiyan. Ničil vše, co mu stálo v cestě: domy, auta, stromy, ulice, města. Více než čtyři tisíce Filipinců připravil o život, miliony obyvatel o jejich domov. Ženy, děti a muži, mladí i staří lidé během pár minut přišli o vše, o své domy, o své vzpomínky.

Jedná se o jednu z největších přírodních katastrof a vedle problému syrských uprchlíků také o jednu z největších humanitárních krizí roku 2013. Podobně jako většina humanitárních organizací zareagovala okamžitě Charita Česká republika. Na pomoc obětem tajfunu uvolnila ihned 250 000 korun, jež zaslala své sesterské organizaci – Charitě Filipíny. Vyhlásila rovněž sbírku, na kterou jen do konce listopadu přišlo přes 6 milionů korun.

Zástupce Charity Česká republika Ondřej Suchánek, který pracuje na projektech v Kambodži, odjel v úterý 12. listopadu do hlavního města Manily, kde se setkal s představiteli dal-

ších národních charit. Na prvních koordinačních schůzkách byl dohodnut následující postup. V první řadě bylo nutné zjistit rozsah škod a počet lidí, jimž musely být co nejdříve dodány první balíčky pomoci. To znamená jídlo, voda, hygienické potřeby a přístřešky.

V postižených oblastech se postupně obnovovaly letecký provoz a infrastruktura jako taková, což umožnilo přivážet pomoc lidem i do odlehlejších oblastí jako například do obce Padre Pio v Roxas na ostrově Panay, kde se dlouhodobě o své farníky stará P. José Taz Lasola.

„Moje obec je silná a jednotná, čítá 800 farníků,“ říká P. Taz Lasola. „Rodiny nyní zaměstnávají stavbu přístřešků ze zbytků jejich domovů, ale už přišli dobrovolníci, aby pomohli místo vyčistit. Chtějí kostel vybudovat znovu, jako místo pro shromažďování a jako důkaz jednoty. V první řadě rodiny potřebují získat střechu nad hlavou a pokračovat v práci.“

Podobně se mění jednotlivé zasažené diecéze. Filipíny, oficiálně Filipínská republika, jsou ostrovní země v jihovýchodní Asii, rozkládající

Filipíny po zkáze

Foto: archiv Charity ČR

se na 7 107 ostrovech v západním Tichém oceánu. S 98 miliony obyvatel jde o dvanáctou nejlidnatější zemi na světě. Z obyvatel se 80 % hlásí k římskokatolické církvi, jde tedy o nejkatoličtější asijský stát.

Na pomoc lidem přispěchaly také stovky dobrovolníků, kteří zpočátku připravovali balíčky s jídlem a hygie-

nickými potřebami. Dobrovolníky se stávali i ti, jež lze nazvat obětmi tajfunu. Jednou z takových je Shella. Jako dobrovolnice se nabídla téměř okamžitě. Měla na starosti přípravu tašek s oblečením. „Pomoc druhým lidem mi dělá dobře,“ říká Shella. „Připadám si užitečná a nemyslím na to, co jsem ztratila. Můžete vždy po-

tkat někoho, kdo přišel o více nežli vy.“

Dodávky jídla, oblečení, plachet a dalších potřeb neustanou ani na začátku roku 2014. Po první fázi následuje fáze další, a to obnova lidských obydli, obnova života v jednotlivých městech, obcích, vesničkách. Finanční příspěvky, jež Charita Česká republika získá v rámci své sbírky, budou použity například na nákup náradí a materiálu pro stavbu domů, ale také na nákup hejn slepic, aby lidé mohli získat zdroj příjmu. Po dohodě s místními partnery mohou být finance využity i na nákup lodí, aby se muži v postižených oblastech mohli vrátit k rybolovu, který je jedním z nejčastějších příjmů místních rodin.

JITKA KOZUBKOVÁ

Finanční sbírka Charity Česká republika pokračuje také v roce 2014. Finanční dary lze stále posílat na bankovní účet číslo **55660022/0800** u České spořitelny, variabilní symbol **133**.

Dárci z Česka pomáhají zachraňovat životy v Ugandě

Foto: ADCH Praha

Od roku 2007 provozuje Arcidiecézní charita Praha v kraji Buikwe v Ugandě Českou nemocnici sv. Karla Lwanga. Od té doby nemocnice ošetřila, léčila a operovala téměř 200 000 pacientů z této chudé africké oblasti. Charita nyní přichází s možností podporovat projekt formou sponzorství nemocničního lůžka.

„Češi pomáhají v Ugandě zachraňovat životy. Chceme je vyzvat k další pomoci a nabízíme možnost ‚sponzoringu‘ nemocničního lůžka. Nemocnici pomůže jakákoli částka, ale rozhodli jsme se přesně vyčíslit náklady na týdenní, měsíční či roční provoz jednotlivých lůžek na odděleních nemocnice. Přispěvatelé dostanou za svůj dar certifikát. Plánujeme také přinést z nemocnice více příběhů, aby Češi, jejichž dobrota v Ugandě tolik pomáhá, přesně věděli, jak žijí místní lidé a jak dary prospěly v konkrétních případech,“ říká k novému projektu Jaroslav Němec, ředitel Arcidiecézní charity Praha. „Věřím, že když měla mezi Čechy takový ohlas myšlenka adopce na dálku, jimiž pomáhali konkrétním ugandským dětem získat vzdělání, o to více je zaujme možnost zajistit jim zdraví a často i přežít.“

LÉKAŘSKÁ PÉČE ZACHRAŇUJE ŽIVOTY DĚTÍ
Pacienti v Ugandě trpí malárií, tuberkulózou, ale i řadou dalších cho-

rob, včetně HIV/AIDS. Navíc životy pacientů, především dětí, často ohrožují banální onemocnění, která jsou s pomocí léků a lékařské péče snadno a rychle léčitelná. Pracovní tým nemocnice čítá 91 zaměstnanců, z toho 6 lékařů a 54 zdravotních sester, porodních asistentek a ošetřovatelů. Všichni pracovníci jsou místní – Ugandané. Vedení nemocnice má na starosti český pracovník.

JAK SPONZORSTVÍ FUNGUJE?

V programu Sponzorství nemocničního lůžka přispívají dárci pravidelně. Výše příspěvku není nijak omezena, ale pro lepší orientaci byly vyčísleny konkrétní částky, které odpovídají nákladům na provoz jednotlivých typů lůžek v nemocnici za určitý čas. Například částka 300 Kč umožní týdenní provoz jedné postýlky na dětském oddělení, částka 500 Kč pak zaplatí týdenní hospitalizaci matky v porodnici. Není to tedy nijak nákladná záležitost. Finanční prostředky vybrané touto

cestou budou využity na úhradu léků pro pacienty a platy zaměstnanců. Tyto položky tvoří zhruba 60 % celkových nákladů nemocnice a jsou závislé na podpoře z Česka. „V programu Sponzorství nemocničního lůžka usilujeme o dlouhodobou a pravidelnou pomoc českých dárců, na jejímž základě budeme moci plánovat další existenci nemocnice,“ přibližuje Lukáš Laube, ředitel České nemocnice v Ugandě. „Snad se nám to povede.“

JARMILA LOMOZOVA

PODPOŘTE ČESKOU NEMOCNICI V UGANDĚ. SPONZORUJTE NEMOCNIČNÍ LŮŽKO.

Více informací:
www.nemocniceuganda.cz nebo
Centrum zahraniční spolupráce
Arcidiecézní charity Praha
(Londýnská 44, Praha 2, po–čt
8.30–15.30, tel.: 224 246 519).

Noc venku – o právu na lidskou důstojnost

Myšlenka nabídnout lidem možnost zkusit si na vlastní kůži, jaké je být člověkem bez domova a strávit noc na ulici v zimním období, se zrodila v Ostravě. Letos se tato zážitková kampaň konala i v jiných městech po celé republice, mimo jiné v Brně a Břeclavi, kde na této akci spolupracovala Diecézní charita Brno s Armádou spásy a Sdružením azylových domů.

Akce v Brně odstartovala před kostelem sv. Jakuba v 18 hodin 21. listopadu. Kromě samotného „spacího“ happeningu zahrály kapely Bioorchestr, HUSO a hudebník Jiří Černý. Proběhla rovněž projekce oceněného filmu Láska v hrobě o životě bezdomoveckého páru za účasti samotného režiséra Davida Vondráčka. Po celou dobu vedli pra-

covníci oblastních charit, kteří se do Brna sjeli z celé jižní Moravy i Vysočiny, interaktivní dílny, kde si mohli lidé vyzkoušet výrobu svícnů z pet lahví, potisknout si plátěnou tašku nebo otisknout ruku na pomyslnou plachtu slávy obyčejných lidí. Zaznělo i autorské čtení Tomáše Klášteřského a ředitele brněnské Armády spásy Pavla Kosorina. Proběhl také drama-terapeutický workshop díky o. s. Ateliér, které obdobné projekty realizuje přímo s lidmi bez přístřeší žijícími momentálně v charitním Azylovém domě v Brně. Rozdávaly se polévka a guláš, což využili samotní lidé bez domova.

„Jako vstupné jsme žádali trvanlivé potraviny v hodnotě 50 korun. Vybrali jsme tak 80 kg potravin. Akce se účastnilo 222 lidí, kteří se nám podepsali i na podpisový arch. Těch, kteří s námi statečně přečkali skuteč-

Foto: Richard Bouda

ně celou noc, bylo 28,“ konstatovala Barbora Kloudová, pracovnice charitního Azylového domu v Třebíči, která byla iniciátorkou myšlenky, aby se Diecézní charita Brno do kampaně aktivně zapojila. Mezi statečnými spáči byli kaplan farnosti sv. Jakuba Daniel Bořkovec nebo plukovník Policie ČR Marián Karas. „Bylo pro mě nepříjemným překvapením, že nás při ležení hodně slovně napadali procházející. Netušila jsem, že lidé bez domova čelí takovému nepochopení,“ podělila se o zážitky jedna z přespávajících.

Ráno neminula nikoho ranní rozcvička a z kostelní věže byla spuštěna ona pomyslná plachta slávy, aby po celý den připomínala kolemjdoucím, že i lidé bez domova jsou především lidské bytosti s nezadatelným právem na lidskou důstojnost.

DIANA TUYET-LAN KOSINOVÁ